

ÅRSRAPPORT 2008

BORG BISKOP
OG BISPEDØMMERÅD

INNHold

1. GENERELL TILSTANDSVURDERING

- 1.1 De kirkelige reformene
- 1.2 Pastoral ledelse
- 1.3 Borg bispedømme
 - 1.3.1 Befolkningssituasjonen og medlemskap i Den norske kirke
 - 1.3.2 Oppslutning om gudstjenester og kirkelige handlinger
 - 1.3.3 Økonomi

2. SÆRSKILT TILSTANDSVURDERING

- 2.1 Gjennomføre Kirkemøtets vedtak og ivareta felleskirkelige oppgaver for øvrig
 - 2.1.1 Gudstjenestereformen
 - 2.1.2 Tildeling av OVF-midler
 - 2.1.3 "Kirke for alle"
 - 2.1.4 Miljøet og klimautfordringen
- 2.2 Utvikle kirkens trosopplæring og støtte det miljøskapende og forebyggende arbeidet blant barn og unge
 - 2.2.1 Trosopplæring, forsøk 08
 - 2.2.2 Ungdomsrådet
 - 2.2.3 Ungdomstinget
 - 2.2.4 Fagsamling for kateketer, organisasjoner og trosopplæringsarbeidere
 - 2.2.5 Ungdomsutveksling med Borg bispedømmes palestinske vennskapskirke
- 2.3 Styrke kirkens diakonale og sosiale arbeid
 - 2.3.1 Implementering av ny diakoniplan
 - 2.3.2 Diakonisamling
 - 2.3.3 Fagdager for diakoner
- 2.4 Fremme samarbeid mellom kirkens organer, overfor frivillige kristelige organisasjoner og mellom kirke og samfunn
 - 2.4.1 Biskopens visitaser
 - 2.4.2 Kontaktmøter med fagorganisasjonene og kirkevergelagets styre
 - 2.4.3 Borg misjonsråd
- 2.5 Bidra til dialog og samhandling med andre kirke-, tros- og livssynssamfunn
 - 2.5.1 Vennskapssamarbeid med Den lutherske kirke i Romania og Den evangelisk lutherske kirke i Jordan og Det Hellige Land, ELCJHL
 - 2.5.2 Økumenikk
 - 2.5.3 Religionsdialog
- 2.6 Stimulere til utfoldelse av kunst og kultur innen kirken
- 2.7 Legge til rette for økt deltakelse og styrking av det kirkelige demokratiet
- 2.8 Ha en organisering, kompetanse og kapasitet som er brukerorientert og tilpasset oppgavene
 - 2.8.1 Bispedømmeadministrasjonens organisering
 - 2.8.2 Kompetanseutvikling
 - 2.8.3 Kapasitet og saksvolum
 - 2.8.4 Kommunikasjon og informasjon
- 2.9 Sikre menighetene og det enkelte kirkemedlem regelmessig geistlig betjening
 - 2.9.1 Rekruttering og tilsetninger
 - 2.9.2 Ordinasjoner og veien til prestedtjeneste
 - 2.9.3 Implementering av tjenesteordning og utarbeidelse av arbeidsplaner
 - 2.9.4 Vikardekning i bispedømmet

- 2.10 Tilpasse prestedtjenesten til lokale forhold og utfordringer
 - 2.10.1 Forordning av gudstjenester
 - 2.10.2 Engasjement i områder med særlig befolkningsvekst

- 2.11 Utvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon for tjenesten hos den enkelte prest
 - 2.11.1 Kompetanseutvikling og REU
 - 2.11.2 ABV
 - 2.11.3 Åndelig veiledning og retrett
 - 2.11.4 Prostenes kursmidler
 - 2.11.5 62+ ordningen

- 2.12 Motivere og tilrettelegge for flere kvinner til tjeneste som menighetsprester og i lederstillinger i kirken
 - 2.12.1 Samling for kvinnelige prester i Borg
 - 2.12.2 Kvinnelige søkere til stillinger i Borg

- 2.13 Styrke ledelsen av prestedtjenesten, samordningen mellom prestene og kirkens valgte organer og samvirket mellom prestene og andre kirkelig tilsatte
 - 2.13.1 Prostivise ledersamlinger
 - 2.13.2 Prosten som leder og prostemøtene
 - 2.13.3 Fagdager for kirkemusikere og prester

- 2.14 Sikre gode arbeidsvilkår for prestene
 - 2.14.1 Personalfaglig planarbeid, IA og HMS-arbeid
 - 2.14.2 Sykefravær
 - 2.14.3 Tjenesteboliger

- 3. AVSLUTNING

1. GENERELL TILSTANDSVURDERING

Borg biskop og bispedømmeråd gleder seg over økt tilslutning til gudstjenester og kirkelige handlinger i 2008. Det gjelder også antall nattverdsgjester. Samlet forteller dette om stabilitet i oppslutningen om den lokale kirken og dens kjernevirksomhet.

Kirken vår er forpliktet på Guds ord og vår kirkes bekjennelse – som er vårt fundament og som forteller hva det er å være kirke og å være en luthersk kirke. Vi har et felles ansvar for å formidle evangeliet i ord og tjeneste. Det utfordrer enhver tid – ikke minst vår.

Den norske kirke har visjon om å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Tillitsvalgte og ansatte i vår kirke er alle forpliktet på å holde denne visjonen blank og til å arbeide for å gjøre den virkelig, lokalt og regionalt i Borg Bispedømme og nasjonalt.

Kirken er en verdibasert virksomhet. Borg biskop og Borg bispedømmeråd har forpliktet seg på fire verdier som skal gjennomsyre alt vårt virke:

Bevegelse
Omsorg
Raushet
Glede

Vi erfarer et større fokus på religion og verdispørsmål enn vi kunne tenkt oss for bare ti år siden. Den etablerte kristendom utfordres av engledebatt og Snåsamannen. Mennesker er sterkt påvirket av den postmoderne tilnærming til livet som preger den vestlige kultur. Autoriteter er på vikende front – det som betyr noe er det som betyr noe for meg.

Vårt land har sterke innslag fra andre religioner, også i Borg bispedømme. En stor gruppe mennesker tilhører Human - etisk forbund. Som kirke ønsker vi å være relevante og troverdige både i vårt møte med hverandre og i møte med andre. I dager med utrolig stor velstand for de fleste, men med krise på finansmarkedet, utfordres vår solidaritet. I tider med mye usikkerhet, ensomhet og lengsel, må kirken hele tiden reflektere over hvordan vi skal være kirke og hvordan vi skal kommunisere og inkludere dem som kjenner seg satt til side.

Kirken har forpliktet seg til å løfte frem vårt felles ansvar for jordens fremtid og bidra til at Norge vedtar en rettferdig klima-avtale, som også vil få følger for våre valg og vår ressursbruk.

Den norske kirke er en folkekirke som har store muligheter til å møte fremtiden, ikke minst gjennom vår store kontaktflate med barn og unge.

Borg bispedømme er 40 år i 2009. Å utvikle Borg - identiteten er krevende. Til tross for et lite areal har bispedømmet stor befolkning med et økende folketall. Vi erfarer at det tar tid å utvikle samfølelse og felles identitet som kirke i bispedømmet.

Ved ferdigstilling av Akershus universitetssykehus vigslet biskopen sykehuskirken. Livssynsrommet like ved ble også tatt i bruk. Kirkens tjeneste er nær mennesker i alle livets faser. Andre religioner og livssyn har sin rettmessige plass også ved institusjonene, og kirkelige medarbeidere har vært viktige aktører for å få dette til.

I flere menigheter har det vært stor innsats og engasjement for å utvikle tjenlige lokaler til aktiviteter og møtepunkt i tilknytning til tradisjonelle kirkehus. Her kan nevnes nytt menighetshus i Rolvsøy og Kråkerøy – begge realisert gjennom samarbeid mellom kommune / fellesråd, lokalmenighet og organisasjoner.

1.1 De kirkelige reformene

De tre kirkelige reformene på ulike felt er båret av en felles visjon som er grunnleggende for kirken vår: Nemlig troen på at dåpen er eneste medlemskriterium og gir alle kirkens medlemmer samme plattform. Både trosopplæringsreformen, gudstjenestereformen og demokratireformen har som målsetning å få flere mennesker til å ta del i kirkens liv: Vi arbeider for en trosopplæring som er lagt til rette for alle, en gudstjeneste som involverer og ansvarliggjør flere, og et demokrati som gjør at flere bruker sin stemmerett, sin innflytelse og tar ansvar. Visjonen er at mange skal kjenne gleden ved å involvere seg og gjøre sin stemme gjeldende, og slik få hjelp til å leve livet sitt i lyset av evangeliet, oppleve mangfoldet i kirkens fellesskap og tjene sin neste.

Reformene gir oss som er kirken i dag, muligheter mange før oss har arbeidet hardt for. Både frivillige, tillitsvalgte og ansatte i Borg er svært engasjerte av den fornyelsen som skjer. Reformene utfordrer oss imidlertid også til å vise klokskap når mye nytt skal utvikles og innarbeides på samme tid.

1.2 Pastoral ledelse

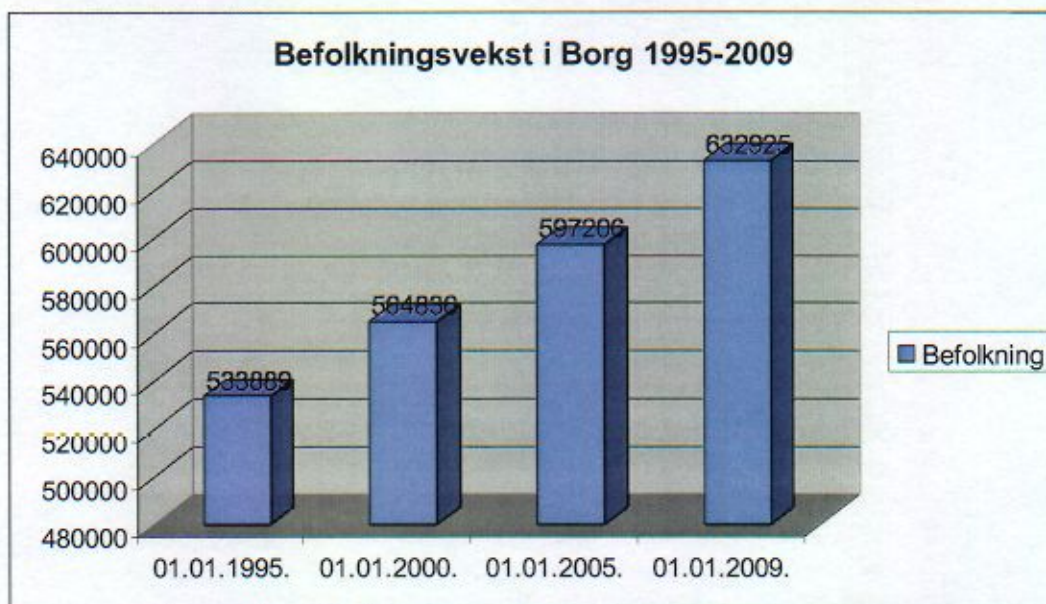
Prestetjenesten er sentral i kirkens arbeid og utgjør en betydelig ressurs. Den står i en sterk tradisjon, men er samtidig i endring. Utvikling av det kirkelige demokrati, nye tjenesteordninger, store reformer og den generelle samfunnsutvikling gjør at prestens rolle og ansvar ut fra visse perspektiv er forandret over tid. Det er krevende for den enkelte prest og for fellesskapet. Likevel er det grunn til å fastholde at preste-tjenesten med det pastorale ansvaret fremdeles er svært viktig for hvordan kirken både fremstår og fungerer lokalt i menighetene.

Det gode og konstruktive samvirket mellom råd og embete er vesentlig for at menigheten kan vokse og utvikles som et tjenende og gudstjenestefeirende fellesskap. Tverrfaglig samarbeid er viktigere enn før. Med prostens som leder av preste-tjenesten i prostiet er der åpning for en lokalt tilpasset preste-tjeneste. Prosten har også ansvar for å bidra til samordning mellom rådene. Det gir muligheter for ressursbruk, personalutvikling og kompetanseutvikling som vi bare er ved starten av. En viktig forutsetning er en preste-tetthet som står i forhold til befolkningstallene.

1.3 Borg bispedømme

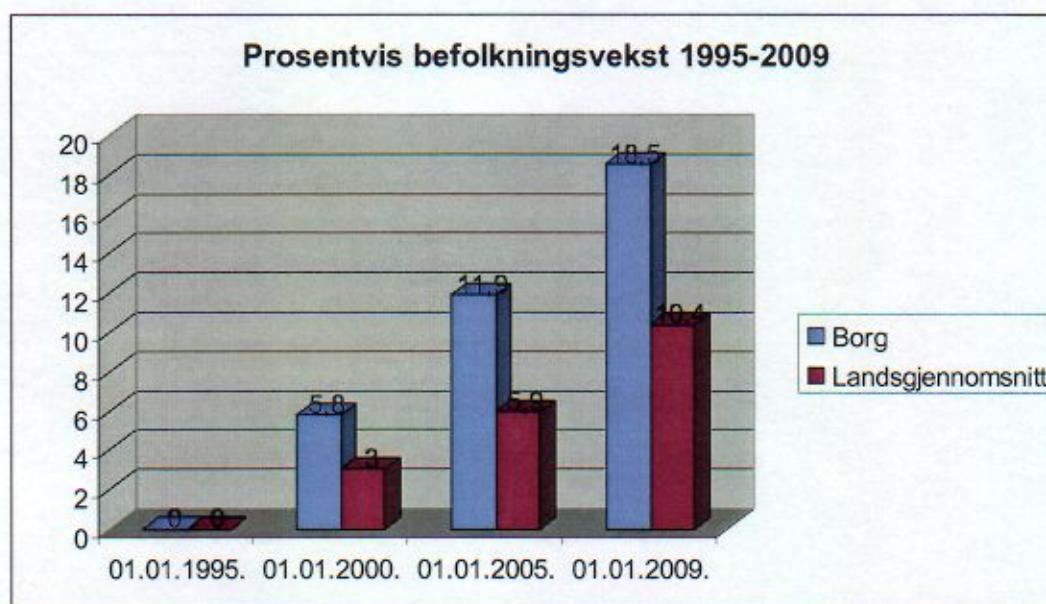
1.3.1 Befolkningssituasjonen og medlemskap i Den norske kirke

Tall fra SSB viser en betydelig og jevnt stigende befolkningsvekst i Borg bispedømme. For 2008 har økningen vært på 9966 personer. Dersom vi trekker linjene noe lenger, ser vi at dette også over tid er en klar tendens. Tabellen nedenfor viser befolkningsutviklingen fra 1995 og frem til i dag.

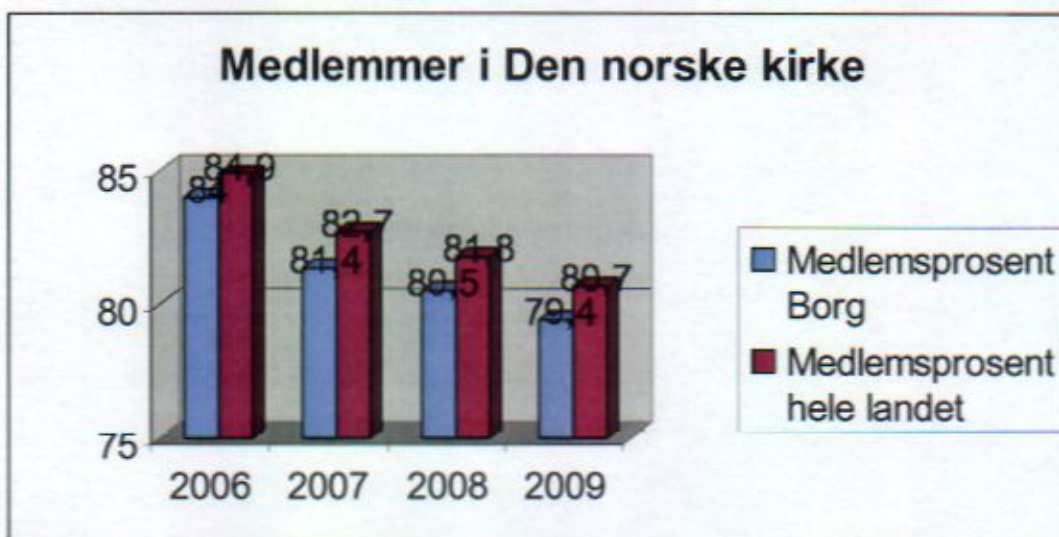
I bispedømmet er det noen områder med særlig stor vekst, nemlig Follo og Romeriks-regionen. I disse områdene har det også vært behov for å sette inn ekstra presteressurser.

Dersom vi i samme periode betrakter utviklingen i Borg sammenlignet med landet for øvrig, ser vi at denne regionen har hatt en betydelig større prosentvis økning i befolkningen sammenlignet med landsgjennomsnittet.

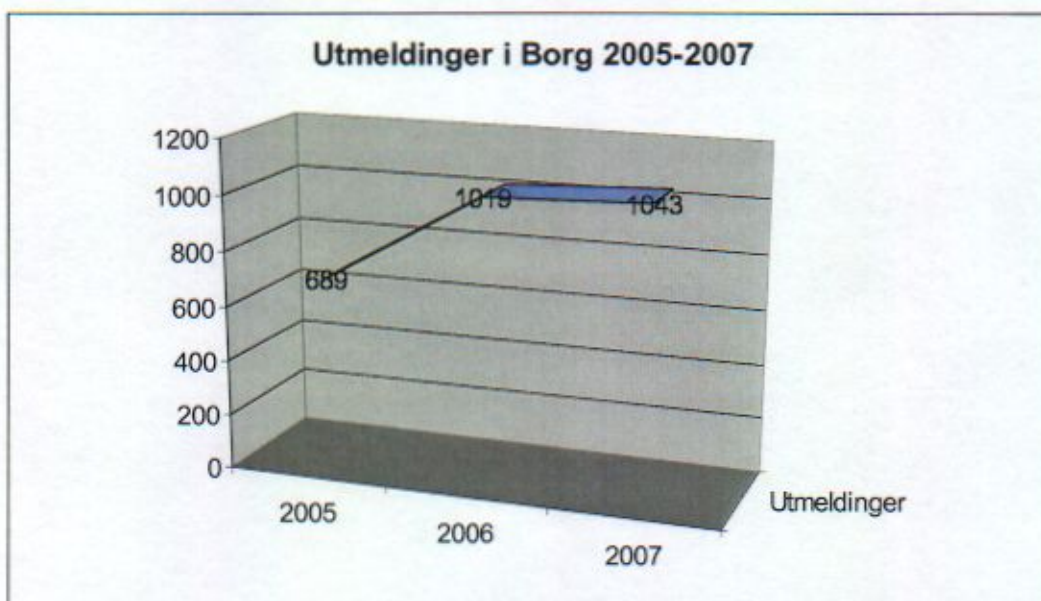
Tabellen viser at befolkningen i Borg har økt med 99036 personer eller 18,5% fra 1995 til 2009. Tilsvarende tall for landsgjennomsnittet viser en økning på 10,4%.

Når det gjelder tallene i forhold til medlemsutviklingen, ser vi de siste års utvikling slik.

Kommentar/analyse:

Veksten fra 1995 til 2009 har vært betydelig. Det er grunn til å påpeke at man med en slik vekst gjerne skulle sett en tilsvarende økning i ressurser til prestestillinger. Når det gjelder medlemsprosenten, har den vist en synkende tendens. Denne kan, som illustrasjonen viser, i stor grad sies å følge utviklingen på landsbasis. Det er med andre ord ikke grunnlag for å si at medlemsutviklingen i Borg har vært vesentlig annerledes enn landet sett under ett.

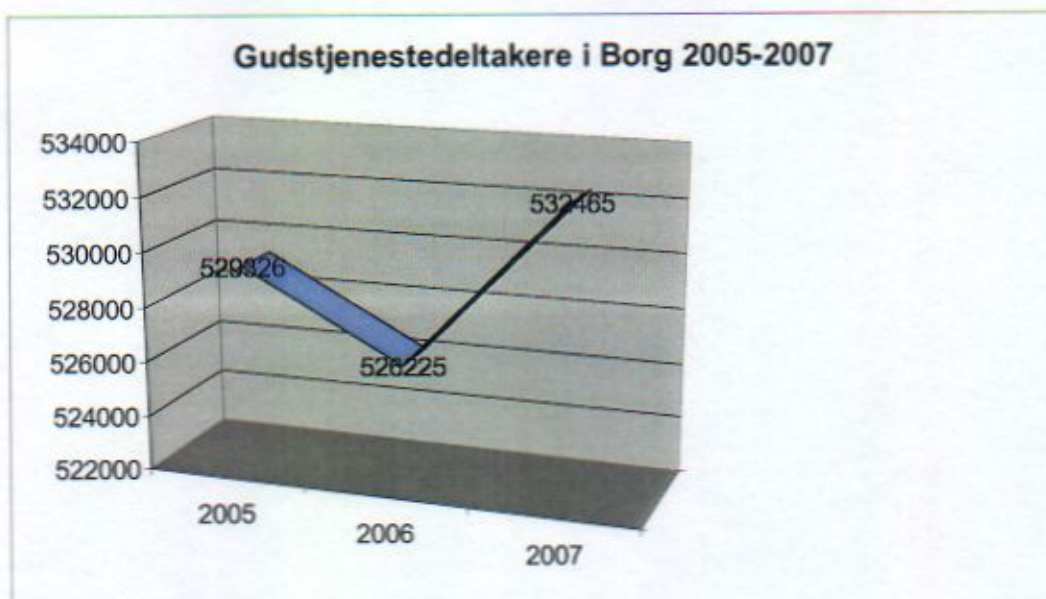
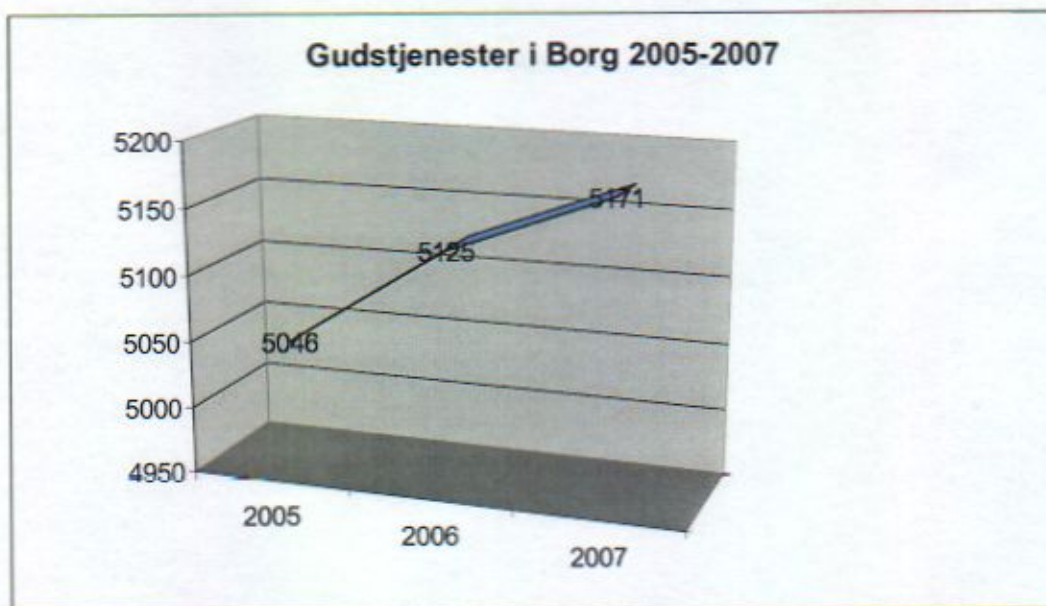
Utmeldinger: Antall utmeldinger har hatt en stigende tendens. Det har ikke vært foretatt spesifikke undersøkelser for å avdekke mulige årsaker til dette, men det er grunn til å tro at opprydningen i medlemsregistret for Den norske kirke i denne perioden har vært av betydning. I så måte vil det også bli svært interessant å se på hvilken måte utsendelse av valgkort i forbindelse med kirkevalg 2009 kan slå ut på evt. utmeldinger og medlemstall fremover.

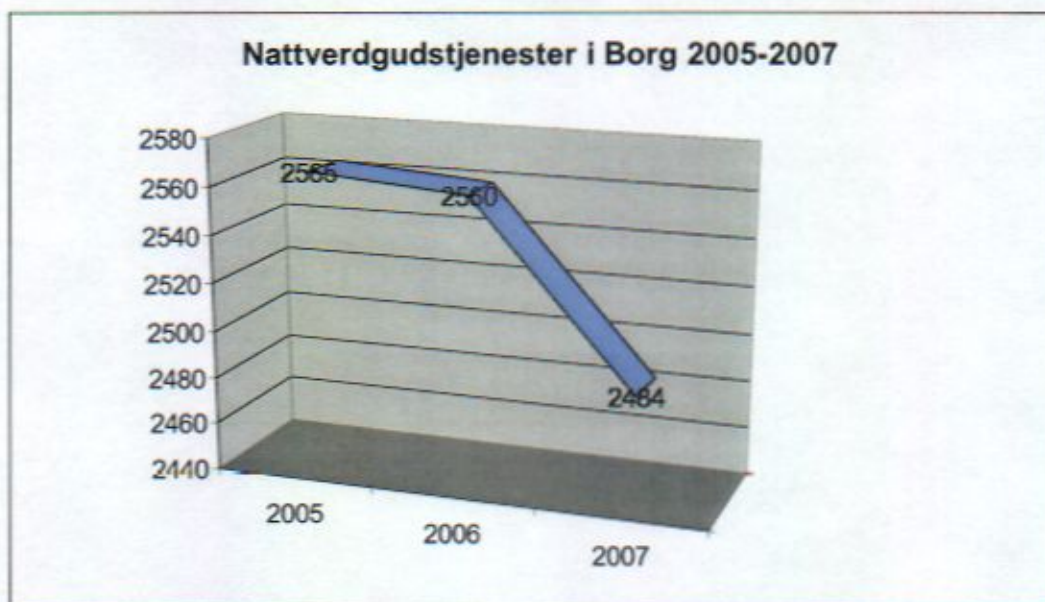
1.3.2 Oppslutning om gudstjenester og kirkelige handlinger

De fullstendige tallene for kirkelig oppslutning i 2008 er ikke klare fra SSB enda. I de årlige rapportene vil derfor tallene fra foregående års registrering måtte legges til grunn. Tallene nedenfor viser utviklingen på dette området gjennom de siste årene.

Borg bispedømme	2005	2006	2007
Medlemmer	507334	498891	501550
Innmeldte	119	98	101
Utmeldte	689	1019	1043
Døpte	4983	5272	5107
Konfirmerte	4968	5057	5162
Vigsler	1273	1116	1224
Gravferd	4516	4513	4702
Antall gudstjenester	5046	5125	5171
Deltakere på gudstjenester	529326	526225	532465
Gudstjenester med nattverd	2565	2560	2484
Nattverdmottakere	105615	99812	101358

I flere tilfeller er tallene relativt stabile med marginale svingninger og uten noen klar tendens. Noen av tallene viser imidlertid en klarere tendens i utviklingen, og vi vil i den sammenheng trekke frem følgende:

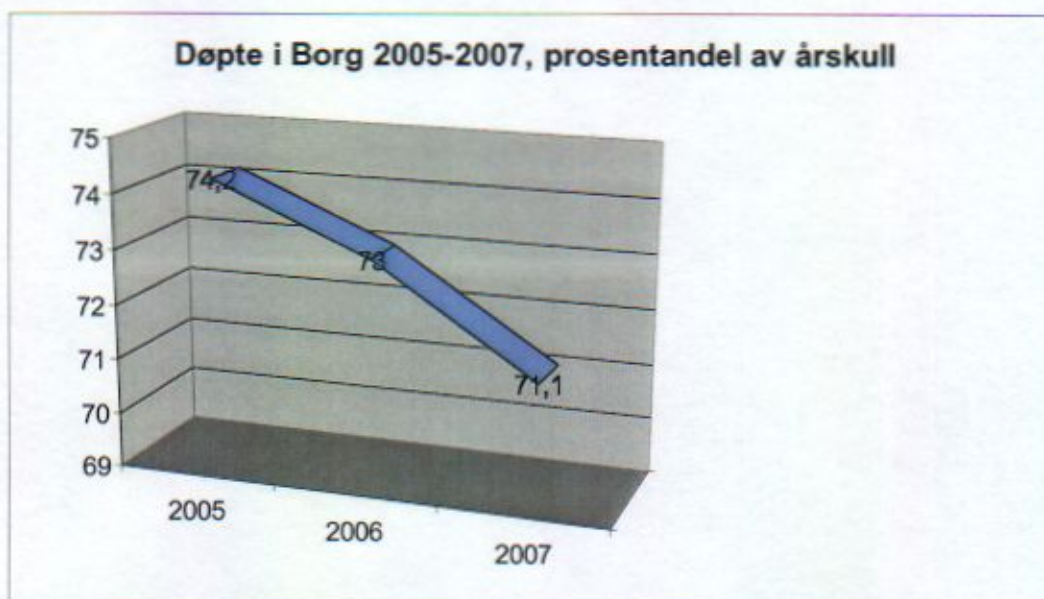
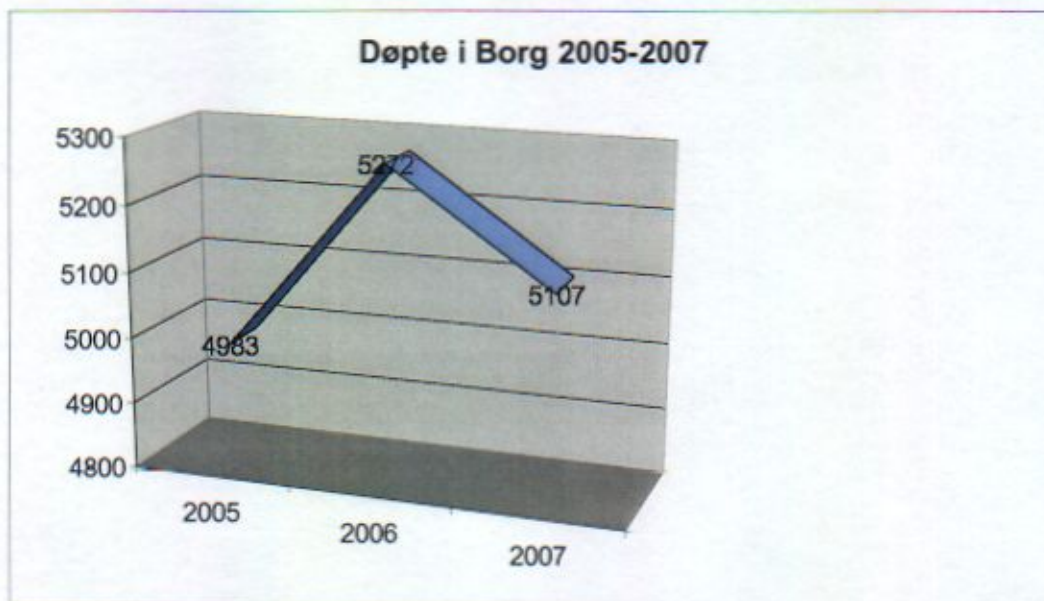
Kommentar/analyse:

Gudstjenestetallet er i stigning og antall deltakere øker samlet sett. Dette er en gledelig utvikling.

Samtidig registreres det at antall gudstjenester med nattverd synker.

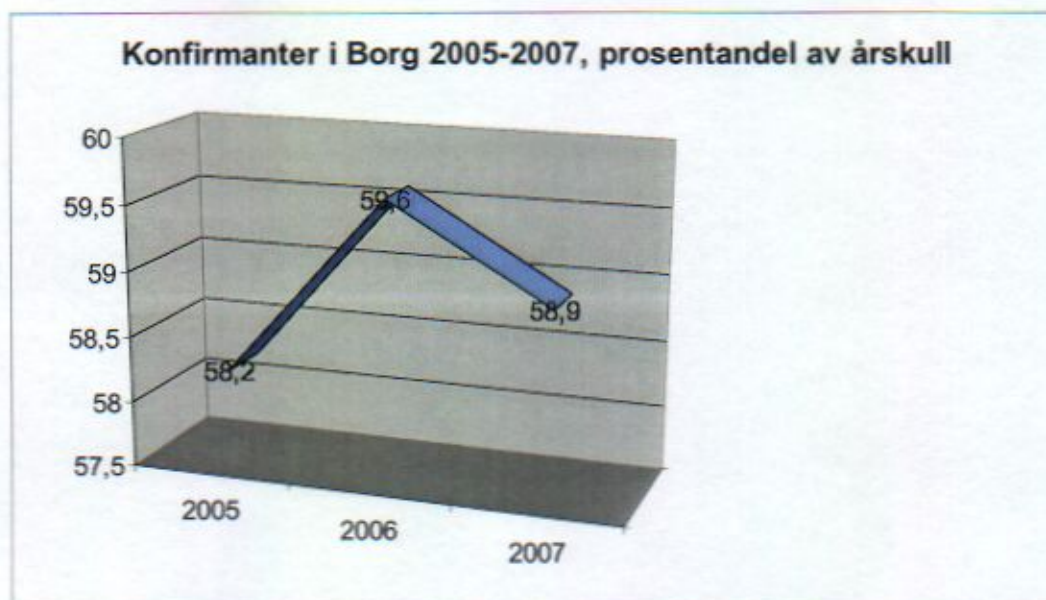
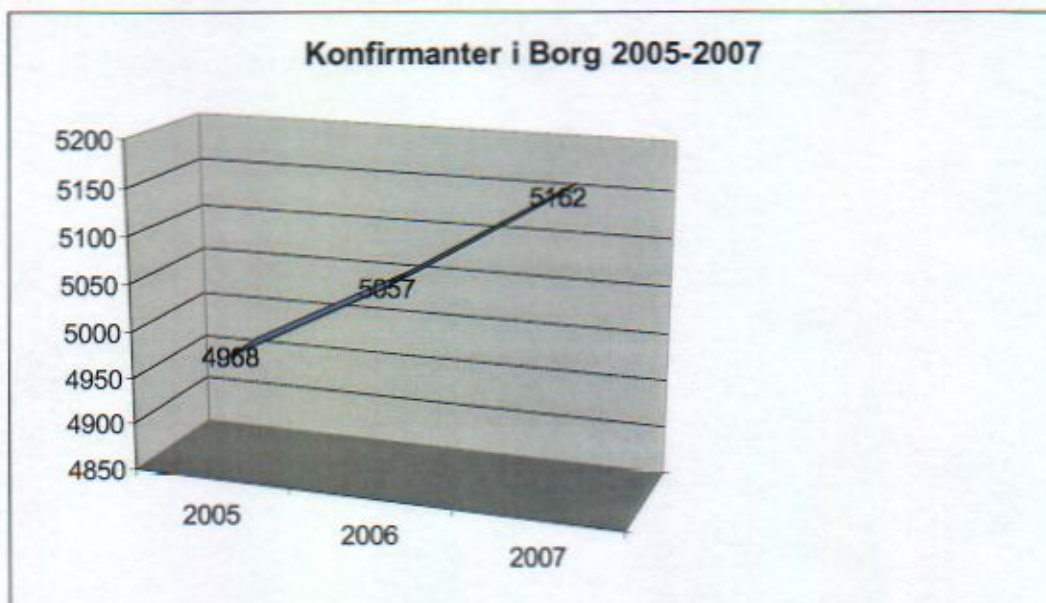
Årsakene til at man flere steder reduserer antall nattverd gudstjenester kan være flere. Noen steder ønsker man å unngå dåp og nattverd i samme gudstjeneste. Andre steder kan det være at tradisjoner og oppfatninger kan bidra til at nattverden oppleves som fremmedgjørende eller ekskluderende. Her har kirken en stor utfordring, og biskopen er særlig oppmerksom på dette i forbindelse med sine visitaser. Det er viktig at nattverden holdes frem som et naturlig element når menigheten samles. At det enkelte steder kan være både praktiske og pedagogiske utfordringer som må løses, bør ikke være til hinder for at nattverdbordet skal kunne dekkes når menigheten har sin hovedsamling.

Nattverdform er et element i en slik vurdering, og intinksjon er mange steder hyppig anvendt når nattverdmåltidet skal feires.

Kommentar/analyse:

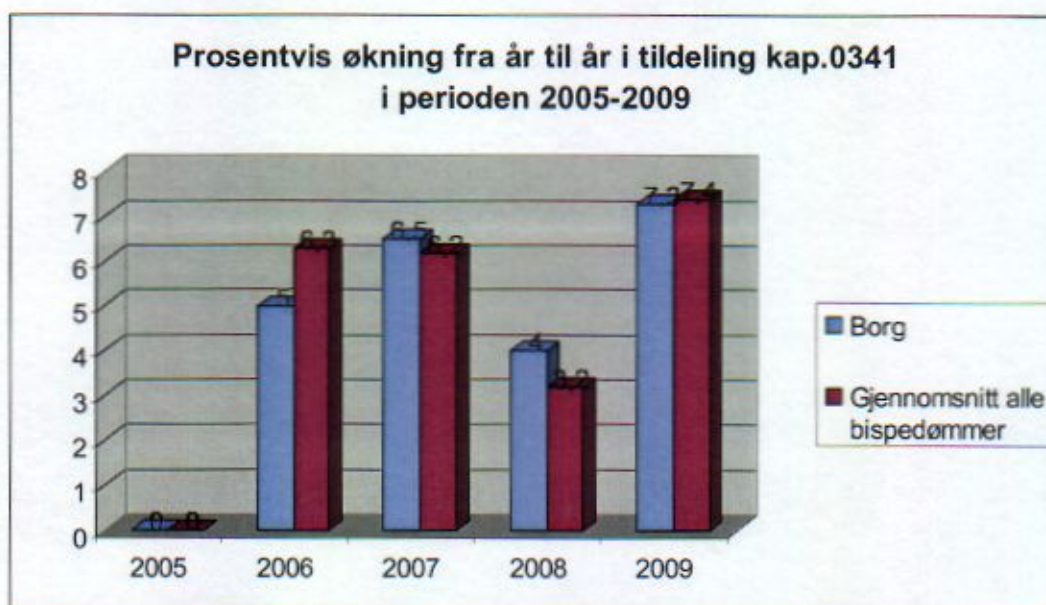
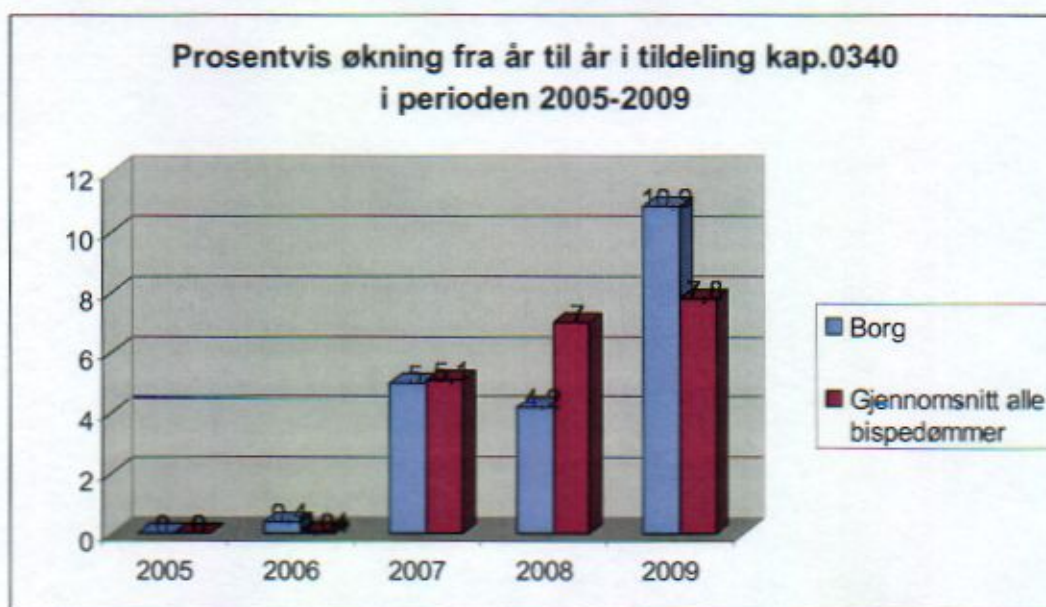
Det er grunn til å tro at en del av befolkningsøkningen i Borg utgjøres av mennesker som ikke har tilknytning til Den norske kirke, og den merkbare nedgangen i antall døpte pr. årskull kan trolig forklares med dette. Til sammenligning er dåpsprosenten i Oslo i 2007 40,3. Samtidig utgjør den synkende dåpsprosenten en utfordring man ikke bare kan slå seg til ro med, men som maner til bevisstgjøring og konstruktiv tenkning i forhold til veien videre.

Kommentar/analyse:

Den synkende tendensen man kunne se i perioden 2002-2004 ser ut til å ha snudd. Fra 2005 har antallet konfirmanter vært stigende. Nå må dette selvfølgelig vurderes opp mot den generelle befolkningsøkningen i perioden, men prosentandelen viser at konfirmanntallet holder noenlunde samme nivå som befolkningsøkningen i perioden slik at andelen konfirmerte ikke synker totalt sett i bispedømmet. Konfirmantarbeidet har vært et satsningsområde etter at man tidligere registrerte en nedadgående tendens.

1.3.3 Økonomi

Borg bispedømmeråd har avgitt et årsregnskap for kap. 0340/3340 – administrasjon med et mindreforbruk på 13 000 kroner og et resultat for kap. 0341/3341 - presteskapet med et merforbruk på 2 500 000 kroner. Det vises for øvrig til avgitt rapport til Statsregneskapet.

Overfor vises en grafisk fremstilling av tildeling til Borg bispedømme sammenlignet med landet for øvrig.

Risiko- og vesentlighetsvurdering.

Borg bispedømmeråd har i sin virksomhetsplan for 2008 påbegynt arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurdering. I løpet av året er dette innarbeidet i bispedømmeadministrasjonen. Det er i 2008 arbeidet særskilt med analyse og tiltak knyttet til rekruttering til prestetjenesten og regelmessig geistlig betjening i sognene.

Kommentar/analyse:

Tildeling over kap. 0340 – administrasjon viser en økning av overføringer 2009. Økningen i Borg sammenlignet med landsgjennomsnittet skyldes i hovedsak økte overføringer til husleie av Bjarne Aas gt. 7. med en årsvirkning på kr 200.000,-.

Tildeling over kap. 0341 – presteskapet i 2008 viser en økning av tildeling sammenlignet med landet for øvrig på 0,8 %. Det skyldes tildeling av fengselspreststilling. For 2009 er tildelingen lavere en landsgjennomsnittet selv om Borg bispedømmeråd er tildelt midler til nestlederfunksjon i presteforeningen.

Tildelingene til Borg har i store trekk fulgt landsgjennomsnittet, noen år litt over, andre år litt under. Ser man dette i forhold til befolkningsveksten (pkt 1.3.1) er det tydelig at tildelingen ikke har stått i forhold til befolkningsveksten.

Risiko- og vesentlighetsvurdering er innarbeidet som ledelsesverktøy i avdelingene og gir en god anledning for systematisk oppfølging av tiltak og budsjettstyring.

2. SÆRSKILT TILSTANDSVURDERING

Hovedmål

Hovedmål i budsjettproposisjonen for 2008, kategori 08.40 som har vært retningsgivende for arbeidet i Borg bispedømme i 2008 lyder:

Kirkepolitikken skal understøtte Kirkemøtets mål for Den norske kirke som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke, som inviterer mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og fellesskap. Kirken skal bidra til å styrke lokalsamfunn, målbare menneskeverdet og utfordre til solidaritet.

Resultatmål, bevilgning til bispedømmerådet og biskopen

I det følgende rapporteres det fra arbeidet i Borg med særlig fokus på de resultatmål for bispedømmeråd og biskop som er angitt i tildelingsbrev for 2008.

2.1 Gjennomføre Kirkemøtets vedtak og ivareta felleskirkelige oppgaver for øvrig

Borg biskop og bispedømmeråd har lagt opp arbeidet i tråd med de 4 hovedsatsningsområder som er fastlagt for perioden 2007 – 2009; Gudstjeneste, barn og unge, diakoni og medarbeiderskap.

I 2008 har biskop og bispedømmeråd har i særlig grad også hatt fokus på de store reformområdene i kirken, gudstjenestereformen, trosopplæringsreformen og demokratireformen. Arbeidet med trosopplæringsreformen og demokratireformen vil bli omtalt i avsnittene 2.2 og 2.7.

2.1.1 Gudstjenestereformen

I arbeidet med gudstjenestereformen er det i Borg bispedømme 10 høringssockn. I tillegg har alle menigheter fått oppfordring om å prøve ut det nye gudstjenestematerialet. Slike forsøk meldes inn og godkjennes lokalt via prostene. Anne Hilde Øigarden ble i 2008 engasjert som rådgiver på bispedømmenivå med særlig ansvar for oppfølging av gudstjenestereformen.

I tillegg til dette har kantor Gjermund Bjørklund og domkantor Tore Erik Mohn blitt engasjert som kirkemusikalske ressurser.

Det har høsten 2008 blitt avholdt prostivise kurs for å informere og stimulere til videre lokalt arbeid.

Kommentar/analyse:

Gudstjenestereformen innebærer store og verdifulle muligheter til fornyelse av gudstjenestelivet i menighetene. Samtidig utgjør det en betydelig utfordring at det ikke er avsatt sentrale midler til arbeidet. I Borg har feltet blitt prioritert høyt i forhold til avsatte stillingsressurser.

En utfordring i forbindelse med reformen er at den får den brede, lokale og stedegne forankringen som hele tiden har vært en viktig intensjon. For å stimulere til dette har biskopen sendt brev til alle menighetsrådene med oppfordring om å etablere gudstjenesteutvalg der dette ennå ikke finnes. Våren 2009 vil alle utvalgene bli invitert til inspirasjonssamlinger for å styrke og kvalitetssikre det videre arbeidet.

2.1.2 Tildeling av OVF-midler

Borg bispedømme mottok 37 søknader om OVF-midler for 2008. 11 av disse mottok støtte. I tillegg ble det tildelt støtte til arbeidsområdene misjon og diakoni samt materiell til informasjon og rekruttering av konfirmanter på bispedømmeplan.

Kommentar/analyse:

I forhold til antall søknader er tildelingen av midler på et nivå som ikke gjør det mulig å tildele midler i så stor grad som ønskelig, søknadenes velbegrunnede formål tatt i betraktning. Bispedømmerådet har søkt å tildele tilgjengelige midler etter OVF sine fastlagte kriterier samt ivaretagelse av mangfold i forhold til både geografi og arbeidsområder.

2.1.3 "Kirke for alle"

Arbeidet med universell utforming har vært vektlagt der man i samarbeid med riksantikvaren har foretatt en rekke befaringer i kirker for å sikre tilgjengelighet for alle. Et slikt fokus har både praktiske og innholdsmessige implikasjoner. Det er av grunnleggende betydning at også mennesker med funksjonshemninger skal ha en reell tros- og livssynsfrihet og at det legges til rette for en åpen utøvelse av dette. I den forbindelse har det blitt tatt initiativ overfor kommuner med det formål å utvikle kartleggingsverktøy og med tanke på å sikre at denne dimensjonen av livet får sin berettigede plass i individuelle planer.

Det er iverksatt utprøving av universelt tilrettelagte gudstjenester og startet opp et konfirmanntprosjekt med formål å utvikle metodikk og materiell som legger til rette for en konfirmasjonstid for alle.

Rådgiver på dette feltet har deltatt i utformingen av Presteforeningens studiemodul med fokus på utviklingshemmede og tro. Han er også leder av en arbeidsgruppe på nasjonalt plan som utarbeider en veiledningspakke for alle tros- og livssynssamfunn med fokus på inkludering av mennesker med utviklingshemming.

Kommentar/analyse:

Å gjøre kirken tilgjengelig for alle er en stor og viktig utfordring. Det utfordrer kirken både i forhold til holdninger, ressurser og bevissthetsnivå. I en tid der mange store og viktige saker i kirken tar fokus og oppmerksomhet, er det viktig at denne saken som jo ikke bare er forankret kirkelig sett, men også i lovverket gjennom tilgjengelighetsloven og diskrimineringsloven får tilstrekkelig oppmerksomhet. På dette feltet har Borg bispedømme en betydningsfull ressurs i spesialprest Tor Ivar Torgauten, og det arbeides stadig med å øke bevissthetsnivået på dette området både regionalt og lokalt.

2.1.4 Miljøet og klimautfordringen

Borg bispedømme har nå 15 "grønne menigheter", hvorav 8 av disse er nye i 2008. Det ble i 2008 også nedsatt en ressursgruppe for forbruk og rettferd i Borg bispedømme med en representant fra hvert prosti.

Gruppen skal gjennom selvstendig initiativ eller på oppdrag fra biskop/bispedømmeråd, være en pådriver for at kirkens engasjement for miljø, forbruk og rettferd konkretiseres i menighetene. Det skal rettes et særlig fokus på "Grønn menighet". Engasjementet kan ha form av informasjon, punktmarkeringer, nettverksbygging, samt idéformidling rettet mot menigheter. Gruppens medlemmer kan bistå menighetene i planlegging og gjennomføring av lokale tiltak.

I mai ble "Skaperverkets dag" markert både i domprostiet og flere andre steder i bispedømmet. Biskopen har utfordret alle menighetene til å markere en slik dag lokalt.

I desember ble det sendt ut et brev til alle menighetene der biskopen utfordret alle menigheter i Borg bispedømme til å bli Grønn menighet.

Kommentar/analyse:

Arbeidet med fokus på forbruk og rettferd er i stadig utvikling og vekst. Opprettelsen av utvalget med representanter fra hele bispedømmet har vært et vellykket grep som sikrer et bredt nedslagsfelt og fokus på dette området. Virkningen av biskopens brev og oppfordring vil først avtegnes utover i 2009, men det er liten tvil om at arbeidet på dette området er inne i en god fase.

2.2 Utvikle kirkens trosopplæring og støtte det miljøskapende og forebyggende arbeidet blant barn og unge

2.2.1 Trosopplæring, forsøk 08

I forbindelse med overgangen fra forsøksfase til driftsfase i trosopplæringen fikk Borg bispedømmeråd ansvaret for tilrettelegging av implementeringen i domprostiet.

Bispedømmerådets oppgaver var bl.a. informasjon, kontaktpersonfunksjon, avholdelse av samlingsråd og innføringskurs, noe økonomisk rådgivning, oversyn

med lokalt planarbeid, samt et overordnet ansvar for gjennomføringen av forsøket. I tillegg var det nødvendig med en viss grad av kursing av personell på bispedømmekontoret. Den korte tidshorizonten ved denne gjennomføringen medførte en del utfordringer underveis, men i løpet av året er alle menighetene i domprostiet kommet langt i arbeidet med å implementere trosopplæringsreformen.

Kommentar/analyse:

Implementeringen i domprostiet synliggjorde noen av de utfordringene i tilknytning til det som i løpet av noen år skal gjennomføres i alle bispedømmets prostier. Noe av det som var særlig krevende, var at tidsrammen ble veldig knapp, i tillegg til at retningslinjene for de som skulle utføre arbeidet lokalt, ikke ble oppfattet som klare nok. Overgangen fra forsøk til drift innen trosopplæringen er utfordrende, og behovet for en god forvaltning og kompetanse på bispedømmenivå er i den forbindelse åpenbart. I forlengelsen av den tildeling som har kommet bispedømmeadministrasjonen til gode, vil derfor ytterligere ressurser på dette fagfeltet etableres ved administrasjonen i løpet av 2009.

2.2.2 Ungdomsrådet

I 2008 avholdt ungdomsrådet 11 møter, og arbeidet særlig med liturgireformen, med å skaffe flere ungdomsarbeidere i bispedømmet, samt med å skape et tettere samarbeid mellom de frivillige organisasjonene som opererer i bispedømmets barne- og ungdomsarbeid.

Kommentar/analyse:

Hensikten med ungdomsrådet er å ha et organ som kan tale ungdommenes sak i hele bispedømmet, særlig overfor bispedømmerådet. Det er nyttig å ha et regionalt ungdomsorgan på tvers av organisasjonene de fleste menigheter har sitt ungdomsarbeid knyttet opp mot. Videre arrangerer ungdomsrådet ungdomstinget, og følger opp dets vedtak, i tillegg til at det representerer Borg bispedømme på Ungdommens kirkemøte.

2.2.3 Ungdomstinget

Ungdomstinget i Borg ble avholdt 29.-31. august i Råholt menighetshus med 28 deltakere. Ungdomstinget velger ungdomsrådet, gir det et mandat og har til hensikt å gi ungdom innflytelse i kirken. I tillegg viser all erfaring at deltakelse i det kirkelige ungdomsdemokratiet ofte rekrutterer til kirkelige utdanninger og stillinger på sikt.

Kommentar/analyse:

Ungdomstinget har verken i 2008 eller tidligere år nådd det antall deltakere man har som mål. Det er igangsatt flere tiltak for å gjøre Ungdomstinget til et betydelig større arrangement i 2009. Målsetningen er at alle menighetene i Borg skal være representert.

2.2.4 Fagsamling for kateketer, organisasjoner og trosopplæringsarbeidere

Fagsamling ble avholdt 25. februar i Vestre Aker menighetshus med 35 deltakere.

Formålet med dette tiltaket var å skape et godt møtepunkt for forskjellige grupperinger som arbeider med det samme i kirken, slik at samarbeidet mellom disse kan styrkes.

I tillegg til dette ble det arrangert fagdager med særlig fokus på trosopplæring og kirkeskole samarbeid på Skedsmo 25. november. Biskopen og Kristin Gunleiksrud fra IKO stod for innleggene. Det var 40 deltakere.

Kommentar/analyse:

Det er viktig å intensivere arbeidet for et sterkere og mer samlet arbeid for barn og unge i bispedømmet. Felles fagdager og samlinger er vesentlige for å kunne få til dette. Det følges videre opp med ny samling i 2009, i tillegg til at Borg bispedømmes ungdomsråd arbeider videre med innkomne forslag.

2.2.5 Ungdomsutveksling med Borg bispedømmes palestinske vennskapskirke

Det ble arrangert tur til de palestinske områdene på Vestbredden 27. september – 10. oktober. På turen deltok 6 ungdomsdelegater. Hensikten med tiltaket var å styrke vennsksarbeidet med den lutherske kirken, ELCJHL, og bidra til å skape personlige relasjoner mellom ungdom i Borg og unge i de lutherske menighetene i ELCJHL. I tillegg skulle utvekslingsgruppen fungere som en katalysator for solidaritetsarbeid i Borg.

Kommentar/analyse:

Utvekslingen er å betrakte som starten på et langsiktig arbeid. Direkte kontakt er helt avgjørende i utviklingen av slike relasjoner. I 2009 skal arbeidet videreføres med et besøk av unge fra ELCJHL.

2.3 Styrke kirkens diakonale og sosiale arbeid

2.3.1 Implementering av ny diakoniplan

Plan for diakoni i Den norske kirke ble vedtatt av kirkemøtet i 2007. Det har i 2008 blitt arbeidet målrettet med å rette fokus mot diakoni i lokalmenigheten og stimulere til at hver menighet skal kunne vedta sin egen diakoniplan.

Høsten 2008 ble det foretatt en kartlegging av arbeidet med diakoniplan i hele bispedømmet. Rundt 1/3 av bispedømmets menigheter har nå en slik plan, og det arbeides målrettet med å stimulere til at samtlige menigheter skal utarbeide en egen plan.

Det har vært avholdt kurs for tre hele prostier med til sammen 34 menigheter. 17 enkeltmenigheter har hatt kurs alene eller i samarbeid med nabomenigheter.

2.3.2 Diakonisamling

Den årlige storsamlingen i bispedømmet ble avholdt 18. oktober i Sofiemyr kirke, med ca 150 deltakere. Fokus for dagen var barn, ungdom og diakoni, med følgende under-tema: "Lar vi de unge slippe til i det diakonale arbeidet i menigheten?", "Trenger barn og ungdom å bli møtt med diakonale holdninger?", "Har barn og ungdom diakonalt engasjement å bidra med inn i fellesskapet?"

Det ble også satt fokus på diakoniplanen og hvordan man kan få den ut i virksomhet i lokalmenigheten.

2.3.3 Fagdag for diakoner

Biskopens årlige fagdag med diakonene ble avholdt 21. august i Ekholt kirke. Tema for denne dagen var "Diakonens rolle i trosopplæringen".

Kommentar/analyse:

I en tid der de store reformene tar mye fokus og oppmerksomhet er det viktig at diakonien også finner sin plass. Selv om menighetene har mye å forholde seg til, er det viktig å bidra til at arbeidet med diakonien generelt og diakoniplanen spesielt går fremover. Det er i den forbindelse viktig å kunne bidra til å synliggjøre berøringspunktene mellom de ulike fagområdene. For bispedømmeadministrasjonen er det av stor betydning at man får brukt diakonirådgiveren på en mest mulig effektiv måte i den treårige prosjektperioden stillingen er opprettet for.

2.4 Fremme samarbeid mellom kirkens organer, overfor frivillige kristelige organisasjoner og mellom kirke og samfunn.

2.4.1 Biskopens visitaser

Biskopen har i 2008 avholdt følgende visitaser:

Ås, Nordby, Kroer	Uke 5
Domkirken, Rolvsøy	Uke 10
Aurskog-Høland	Uke 14
Ski, Kråkstad, Langhus, Siggerud	Uke 23
Østre Fredrikstad, Borge, Torsnes	Uke 43
Spydeberg	Uke 47

Kommentar/analyse:

Biskopen arbeider målrettet med å komme inn i en jevn og god frekvens på visitasene slik at det ikke skal bli for lang tid mellom hver visitas. Målsetningen er å ha rundt 7 visitaser årlig, og det er også gjort grep med å ha felles visitas i samarbeidende områder, et grep som har fungert godt. Visitasenes form og funksjon evalueres kontinuerlig. Særlig har det vært arbeidet med oppfølgingsplan i samarbeid med prostene.

2.4.2 Kontaktmøter med fagorganisasjonene og kirkevergelagets styre

Det føres regelmessige møter med fagorganisasjonene i bispedømmet etter Hovedavtalen. Det er innarbeidet rutiner for behandling av saker knyttet til informasjon, drøftings- og forhandlingsplikt. Hovedvernombud i bispedømmet møter i kontaktmøtene. Bispedømmerådet har avsatt 40% stillingsressurs til fagforeningsarbeid og verneombudstjenesten. Det er en økning på 100% fra 2006 og skyldes en sterk økning av antall tilsettingssaker i 2007 og 2008.

Biskop og bispedømmeråd har også regelmessige møter med kirkevergelagets styre for samtaler om felles utfordringer og tiltak knyttet de felleskirkelige

satsningsområder, forvaltningsmessige spørsmål og tiltak innen kompetanse- og stabsutvikling.

Kommentar/analyse:

Dialogen med fagorganisasjonene er gode og konstruktive. Sentralt i drøftingene står presters arbeidsvilkår, muligheter for etter- og videreutdanning, bispedømmerådets planarbeid i for personalpolitikk, rekruttering, etter- og videreutdanning, lønnspolitikk og utvikling.

I møtene med kirkevergelagets styre har fellerådene økonomiske situasjon vært drøftet. Biskop og bispedømmeråd har forståelse for fellerådene situasjon og har i budsjettinnspillet for 2010 anmodet Kirkedepartementet om å bidra til at Kommunaldepartementet tydeliggjør de økonomiske forpliktelsene kommunene har i henhold til kirkeloven. Flere kirkelig felleråd viser til kutt i kommunenes overføring til fellerådene til tross for en styrket kommuneøkonomi.

2.4.3 Borg misjonsråd

Borg misjonsråd utarbeider tiltaksplan for arbeidsområdet misjon og iverksetter tiltak for å styrke samarbeidet mellom misjon og menighet på lokalt plan.

Ca 90 av 117 menigheter i Borg har inngått forpliktende misjonsavtale med en av organisasjonene tilknyttet Samarbeid Menighet og Misjon (SMM).

Misjonsrådet er arrangør av det årlige Tombstevnet og legger til rette for besøk fra en av samarbeidskirkene i SMM. I 2008 hadde Borg bispedømme besøk fra Aserbajdjan og fra Israel. Nytt av året er Borg misjonsråd sitt initiativ til å utvikle misjonsprosjekter rettet mot mennesker med funksjonshemming og særskilte behov. Både Gressvik og Rakkestad menigheter ønsker å støtte diakonale misjonsprosjekter.

2.5 Bidra til dialog og samhandling med andre kirke-, tros- og livssynssamfunn

2.5.1 Vennekapsamarbeid med Den lutherske kirke i Romania og Den evangelisk lutherske kirke i Jordan og Det Hellige Land, ELCJHL.

Romania

Vennkapsamarbeidet med Romania har vart fra 1992. Kontakten hadde betydelig aktualitet knyttet til politiske endringer i Romania og nye kår for kirkene. Ti menigheter i Borg hadde vennkapsmenigheter i Romania. Nå har tre menigheter og Borg bispedømme mer sporadisk kontakt. Kontakten har i 2008 vært drøftet i Borg bispedømmeråd. Det er vedtatt at det ikke tas nye initiativ for å bygge et nettverk av kontakter, men samtidig ønsker man å oppmuntre menighetene Råde, Domkirken og Gamle Glemmen til å ta vare på kontakten.

Studie- og solidaritetsreise til Israel og de palestinske områder for prester i Borg
Borg biskop og bispedømmeråd gjennomførte i 2008 en studie- og solidaritetsreise til Israel og de palestinske områder for fast ansatte prester og medlemmer av bispedømmerådet. Reisen fant sted i periodene 5.-12. september og 19.-26. september. Alt i alt deltok 94 prester, bispedømmerådsmedlemmer, rådgivere, stiftsdirektør og biskop.

Målsettingen med reisen var:

- å gi bedre kjennskap til sentrale bibelhistoriske steder med sikte på økt kompetanse om bakgrunnen for vår kirkes tro.
- å bidra til en dypere forståelse av den polistiske situasjonen mellom Israel og De palestinske områdene med hovedfokus på palestinerne situasjon på Vestbredden.
- å gi kjennskap til norske organisasjoners nærvær og arbeid i Israel og på De palestinske områder
- å styrke vennskapsarbeidet og båndene mellom Borg bispedømme og Den lutherske kirke i Jordan og Det hellige land, ELCJHL.

Kommentar/analyse:

Turen til midtøsten gav nyttig innsikt, verdifulle kontakter og utgjør et svært godt grunnlag for arbeidet med Borg bispedømmeråds samarbeidsavtale med ELCJHL og oppfølging av Kirkemøtets vedtak i 2008 om kirken i Midtøsten.

2.5.2 Økumenikk

I Borg bispedømme finnes felleskristne råd i domprostiet og Nedre Romerike prosti. Det er også møtepunkter på lokalt nivå mellom prester, pastorer og forstandere. Årlig gjennomføres fellesgudstjenester og tiltak som korsvandring, arrangementer i forbindelse med "Bønneuke for kristen enhet" og fellesgudstjenester i forbindelse med pinse. 10 års- markering av avtalene Nådens felleskap med Metodistkirken ble feiret med gudstjeneste. Flere metodist- og frikirkepastorer (6 pastorer) deltar i arbeidsveilednings grupper (ABV) sammen med prester i Borg og bidrar til verdifull økumenisk kontakt. Metodistkirken er i ferd men å bli inkludert i et samarbeid om religionsdialog med muslimer i Fredrikstad.

2.5.3 Religionsdialog

Det er 10 registrerte moskeer organisert med forstander og imam i Borg Bispedømme. I tillegg er det ifølge en oversikt gitt av Fylkesmannen i Akershus og i Østfold to buddhist-og to hindurelaterte fellesskap. Kontaktmøter er etablert mellom Islamsk Forening og Domkirken i Fredrikstad. Kontakt med imamer og prester har i tillegg funnet sted i Sarpsborg, Halden og Askim.

Kommentar/analyse:

Borg biskop og bispedømmeråd ser nødvendigheten av å bidra til en god relasjon til tros- og livssynssamfunn fra miljøer fra andre kulturer og religioner. Den offentlige debatt om innvandring og islamisering av det norske samfunn, aktualiserer det. Borg biskop og bispedømmeråd vil i 2009 arbeide videre med å bygge nettverk av kontakter med representanter for islamske bønnesteder og skape kontaktmøter mellom disse og menigheter i Borg.

2.6 Stimulere til utfoldelse av kunst og kultur innen kirken

I 2008 ble arbeidet med kartlegging av hva som finnes av kunst- og kulturmiljøer i bispedømmet påbegynt. Dette arbeidet vil videreføres i 2009.

Det er et aktivt kirkemusikalsk liv i bispedømmet som gir en stor bredde i musikk- og kulturuttrykk i gudstjeneste- og menighetsliv. Flere steder er det etablert gode relasjoner til lokale kulturinstitusjoner og –aktører.

Det er avholdt felles fagdager for kantorer og prester med særlig vekt på arbeidet med gudstjenestereformen. I tre av prostiene er det arrangert kurs i tekst- og fortellerformidling til bruk i gudstjenesten.

Kommentar/analyse:

Det er definitivt behov for å videreutvikle arbeidet på dette området. Ikke minst er det viktig å arbeide målrettet med det utvidede kulturbegrepet slik at flere uttrykk enn det musikalske kommer i fokus. Olavsdagene i Sarpsborg og kulturuka på Hvaler er gode eksempler på det. Det som imidlertid mangler er en koordinering og enhetlig tenkning omkring dette. I domprostiet vil i 2009 en av prestene gå inn i en stilling i feltet kultur-informasjon, og det er også påbegynt et arbeid med hvordan man skal kunne bruke en kirke-kultur-stilling dersom det bevilges midler til dette på bispedømmenivå.

2.7 Legge til rette for økt deltakelse og styrking av det kirkelige demokratiet

I forbindelse med demokratireformen og arbeidet frem mot kirkevalg 2009 har det i 2008 blitt engasjert en rådgiver som i særlig grad skal ivareta arbeidet med dette og være en ressursperson.

Bispedømmerådet leverte høringsuttalelse om "Styrket demokrati i Den norske kirke", og det ble arrangert kurs for proster, kirkeverger, valgråd og administrasjon med 47 deltakere og alle prostier representert.

Kommentar/analyse:

Demokratireformen er en stor og viktig reform med klare tidsfrister og behov for en ryddig organisering. Ved å engasjere en rådgiver og være tidlig ute med planlegging av et arbeidsløp frem mot 13./14. september 2009 oppleves det at man har et godt grep på dette arbeidet. Det er en klar målsetning for bispedømmerådet å bidra til større engasjement og en økning i deltagelsen ved de kirkelige valgene. Bispedømmerådet har vedtatt at 4 leke medlemmer velges direkte og 3 leke medlemmer velges indirekte til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

2.8 Ha en organisering, kompetanse og kapasitet som er brukerorientert og tilpasset oppgavene

2.8.1 Bispedømmeadministrasjonens organisering

Borg bispedømmekontor er sertifisert som grønt kontor. Det er regelmessige møter mellom og stiftsdirektør og plasstillitsvalgte og verneombudtjenesten. I 2008 har det vært gjennomført oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelse.

Administrasjonen er delt i tre avdelinger, administrasjons- og service-, kirkefag- og personalavdeling. Administrasjonen er tildelt 11,7 årsverk over statsbudsjett. I tillegg har spesialprest for integrering arbeidssted ved administrasjonen. Diakonirådgiver, rådgivere for demokrati og gudstjenestereform (tidsavgrensede engasjementstillinger) er i 2008 finansiert over OVF – midler og over kap. 0341. Misjonskonsulent er

eksternt finansiert. I 2009 vil administrasjonen tildeles to halve årsverk til arbeid med demokratireformen og trosopplæringen.

2.8.2 Kompetanseutvikling

Det har vært lagt til rette for deltagelse i kompetanseutviklende kurs for medarbeidere ved administrasjonen i 2008 knyttet til risiko- og vesentlighetsvurdering for virksomheten, kirke- og kirkebygg, demokrati- og gudstjenestereformen, hovedavtalen og arbeidsmiljøloven, offentlighetslov og forvaltningslov m.m. I tillegg er det vært lagt vekt på nært samarbeid med bedriftshelsetjeneste i forbindelse med arbeidsmiljøundersøkelse. Juridisk rådgiver var innvilget studiepermisjon i 3. mnd for faglig fordypning innen arbeidsrett.

Tre av rådgiverne har deltatt i presteskapets studie- og solidaritetsreise til Midtøsten høsten 2009.

2.8.3 Kapasitet og saksvolum

Kommentar/analyse:

Tabellen viser en utjevning av saksbehandlingsmengden ved administrasjonen fra 2007 til 2008. Økningen sett i forhold til 2006 må sees i forhold til økningen av antall tilsettingssaker i 2007. I 2008 var det liten nedgang av antall tilsetninger i forhold til 2007, men utjevning har sammenheng med en øket saksbehandling knyttet til det kirkelige reformarbeid, (trosopplæring, gudstjeneste og demokrati)

2.8.4 Kommunikasjon og informasjon

Borg bulletin er en viktig informasjonskanal i bispedømmet. Den kommer ut månedlig og sendes på mail både internt og eksternt til organisasjoner og samarbeidende organer.

Hjemmesiden har hatt et betydelig behov for restrukturering og oppdatering. Det ble påbegynt et arbeid på dette i 2008 som vil videreføres i 2009.

Kommentar/analyse:

Borg bispedømmekontor har en tjenelig organisering. Det har vært en økende saksbehandlingsmengde de senere år som i 2008 viser en utflating på et høyere nivå. Det er totrinns saksbehandling ved administrasjon. Bispedømmeadministrasjonen har i tidligere årsrapport meddelt at overgangen til SSØ og innføring av EES for presteskaper ikke har bidratt til en ventet rasjonalisering og effektivisering i virksomheten, snarere tvert imot. Det er mye å hente i bedre rutiner og oppfølging fra SSØ i forbindelse med lønnsarbeid.

Det økte volum av saksbehandling har i noe grad medført at saksbehandlingstiden i enkelte saker er lenger en tre uker. Dette henger også sammen med aktivitetsnivået for biskopens og bispedømmerådets utadrettede virksomhet. Det er en styrke at årsverksrammen økes fra 2009, men det er en utfordring å finne den gode balanse mellom forvaltningsoppgaver og utadrettet virksomhet.

De store kirkelige reformer stiller krav til kompetanse og arbeidskraft ved administrasjonen. Det samme gjelder faglig oppdatering innefor de regulære forvaltningmessige oppgaver. Kompetanseutvikling for medarbeidere er søkt ivaretatt ved deltagelse i relevante kurs, men rammene tilsier at det ikke gis rom for innvilgelse av lengre permisjoner med lønn til faglig fordypning.

Det er for øvrig et behov for å arbeide mer med en helhetlig informasjonsstrategi både i forhold til generell pressekontakt, til det kirkelige reformarbeidet og i forbindelse med særskilte arrangementer. Rekruttering til nyopprettede stillinger innenfor demokrati- og trosopplæringsreform vil også innebære økt fokus på kvalifikasjoner innen informasjon.

Resultatmål, bevilgning til prestatjenesten og presteskaper

I det følgende rapporteres det fra arbeidet i Borg med særlig fokus på de resultatmål for prestatjenesten og presteskaper som er angitt i tildelingsbrev for 2008.

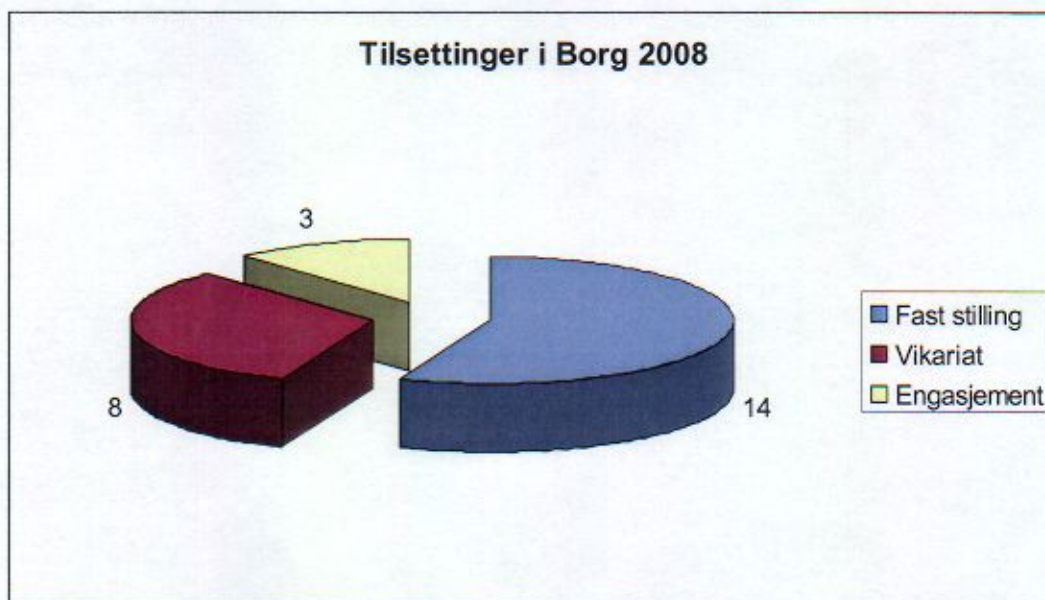
2.9 Sikre menighetene og det enkelte kirkemedlem regelmessig geistlig betjening

2.9.1 Rekruttering og tilsetninger

Borg bispedømmeråd vedtok våren 2008 en egen rekrutteringsplan for Borg bispedømme.

Det har vært stor utskifting av presteskaper i Borg, noe som først og fremst skyldes høy gjennomsnittsalder på de ansatte. Planen ønsker å sette tydelig fokus på rekruttering, bevisstgjøre kontakten med ungdommen, de teologiske studentene, det lokale samarbeidet med barne- og ungdomsorganisasjonene og tilrettelegge for livslang tjeneste i presteskaper. Det er videre fokus på å opprettholde kontakt med de prester som er gått ut av tjeneste og teologer som ikke er ordinerte.

I 2008 ble det foretatt 25 tilsetninger. Tilsettingene var fordelt på følgende måte:

2.9.2 Ordinasjoner og veien til prestetjeneste

Biskopen har ordinert 11 kandidater til prestetjeneste:

Karin Hansen Bøe, Lisa Holm Johansen, Magnus Hegland Ingvaldsen, Truls Alexander Borch, Svein Hunnestad, Hans Petter Riddervold, Eldrid Eide Røyneberg, Kristin Moen Saxegaard, Roger Arnold Hugdal Marchen, Åse Maria Schmidt Haugstad, Ole Kristian Sand.

Biskopen har vigslet 2 kantorer:

Marie Håkensen, Steinar Bjørnsengen

Biskopen har vigslet 3 diakoner:

Edel Lilleng Solberg, Inge Ekvik, Eli Norun Reberg

Biskopen har vigslet 1 kakteket:

Edgar Bostrøm

Veien til prestetjeneste –programmet vurderes som et viktig redskap i kontakten mellom student, studiested og kirke, biskop og bispedømme.

Borg bispedømme samarbeider med Oslo, Hamar og Tunsberg for gjennomføringen av ordinasjonssamling 1(O1) og ordinasjonssamling 2.(O2) Samlingene fant sted på Granavolden 16.-18.juni med 16 studenter tilknyttet Borg, 6 personer på O1 og 10 personer på O2.

Borg bispedømme hadde for 2008 til sammen 4 kandidater i stiftspraksis og 5 kandidater gjennomførte O3 samlingen ved bispedømmekontoret.

2.9.3 Implementering av ny tjenesteordning og utarbeidelse av arbeidsplaner

Implementering av ny tjenesteordning for menighetsprester ble fullført i løpet av 2008 ved at prestene i Vestre Borgesyssel prosti, Domprostiet og Sarpsborg prosti gikk inn

på nye arbeidsavtaler og nye tjenstedistrikt i tråd med tjenesteordningens § 9. Borg bispedømme har i dag 2 prester som ikke ønsker endring av tjenstedistrikt/arbeidsavtale.

Borg biskop og bispedømmeråd har startet det viktige arbeidet med at det utvikles arbeidsfordelingsplaner og arbeidsplaner i prostiene. Dette er et nødvendig redskap både av hensyn til prestatjenestens forutsigbarhet og prostenes mulighet for å lede prestatjenesten. Tematikken har vært oppe på prostemøte, i direkte samtaler med prostene og vil forfølges og utdypes videre som et viktig ledelsesverktøy.

2.9.4 Vikardekning i bispedømmet

Borg bispedømme har året sett under ett hatt en tilfredsstillende vikardekning, selv om vi tidvis og stedvis har merket at tilgangen på ledige vikarer har vært noe mer begrenset enn tidligere. Derfor har bruken av uordinerte vikarer vært nødvendig i flere vakanser.

Vikardekningen har vært tilfredsstillende og det har vært satset bevisst på bruk av engasjementstillinger til å fylle vakanser og ferie- og fritids avvikling i prostiene. Det forutsettes at prostene disponerer sine mannskaper i tråd med intensjonene i de nye tjenesteordningene.

2.10 Tilpasse prestatjenesten til lokale forhold og utfordringer

2.10.1 Forordning av gudstjenester

Det har blitt foretatt en gjennomgang av biskopens forordnede gudstjenester i hele bispedømmet. Store deler av dette arbeidet har blitt slutført i løpet av 2008. Det resterende vil bli avsluttet i 2009.

2.10.2 Engasjement i områder med særlig befolkningsvekst

For å imøtekomme behovet for styrking av prestatjenesten i Follo prosti og prostiene på Romerike har biskop og bispedømmeråd etter drøftinger med Presteforeningen etablert engasjementstillinger i Ski og Kråkstad sogn og Råholt sogn. Det er også gitt tilskudd til lønn til ungdomsprestestilling i Fet og Sørums sogn, Hvaler sogn og prosjektstilling i Øvre Rælingen sogn (Blystadlia-prosjektet). Omdisponering av vikarmidler har muliggjort dette. Engasjementstillingene går til sommeren 2010. Tilskuddene til stillinger vurderes årlig.

2.11 Utvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon for tjenesten hos den enkelte prest

2.11.1 Kompetanseutvikling og REU

Etterutdanning vurderes som viktig og positivt for alle våre prester. Bispedømmerådet har vedtatt ny kompetanseplan i des. 2009 etter drøftinger med Presteforeningens stiftsstyre. I større grad enn tidligere blir det i denne planen lagt vekt på å motivere alle til etter- og videreutdanning. Ved tildeling av midler blir det stilt krav om registrering i Kompetansekartet.

Det ble brukt 1 303 000 kroner til bispedømmets ulike kompetansetiltak. Fordeling av rammer og tiltak er drøftet med arbeidstakerorganisasjonene.

REU har for 2008 tildelt 79 permisjonsuker og kr. 97.000,- i stipend. Tildeling er gitt i tråd med tildelt ramme. Til sammen ble 27 søknader behandlet, hvorav 6 kvinner og 7 menn fikk sine søknader innvilget.

Det er gjennomført en studietur til Midt-Østen. Midler til turen var avsatt fra REU for virkeårene 2007 og 2008. Det var 94 deltagere på reisen. Det vises for øvrig til tidligere omtale i denne rapporten.

2.11.2 ABV

Borg biskop har engasjert T.K. Lang som fagansvarlig for ABV med bl.a. oppfølging av arbeidsveiledere.

I november arrangerte biskopen den årlige fagkonferansen for veiledere. Gjennom samtale, drøftinger og foredrag ble det satt fokus på forholdet mellom personal saker og veiledning, utvikling og rekruttering.

2.11.3 Åndelig veiledning og retrett

Bispedømmet legger til rette for retrett og åndelig veiledning. Det har vært avholdt forskjellige typer retretter for vigslede ansatte i Borg bispedømme. I tillegg til dette har det blitt arrangert flere pilegrimsvandring.

2.11.4 Prostenes kursmidler

Borg biskop og bispedømmeråd gir i sitt årlige tildelingsbrev til prostene rammer for kompetanseutviklende tiltak på prostnivå. Prostene legger til rette kurs og dagsseminar med særlig relevans for prestedtjenesten. Det har blant annet vært arrangert kurs med fokus på formidling av bibelfortellinger, sorgarbeid i forbindelse med selvmord og gudstjenestereformen.

Kommentar/ analyse:

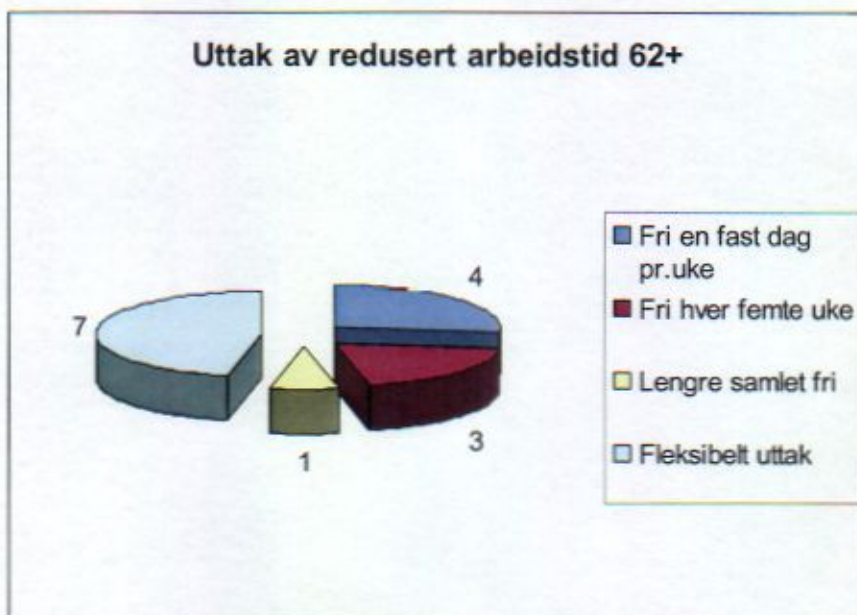
Borg biskop og bispedømmeråd prioriterer å legge til rette for etterutdanning og deltagelse i arbeidsveiledning og åndelig veiledning. Disse tiltakene er viktig i en aktiv personalpolitikk og skal gi rom for personlig utvikling i tjenesten.

I 2008 var det totalt 27 søkere til etterutdanningskurs i Borg. Av disse ble 13 søknader innvilget. Antall uker avsatt til REU i 2008 var redusert med 30 uker. Disse var avsatt til finansiering av studiereisen til Midt-Østen. Det er ønskelig at flere prester ser mulighetene i etterutdanningsprogrammet som nå er utarbeidet og søker til dette programmet. Erfaringsmessig er det mange av de samme som jevnlig søker etterutdanning. Med mange nytilsatte vil det være en viktig at disse gis muligheter for etter- og videreutdanning.

Tilbakemeldingen fra deltagere og ledere i arbeidsveiledningen er udelt positiv. 50% av prestene deltok i ABV i grupper 2008. Det er en nedgang fra tidligere år. Det skyldes først og fremst stor utskifting i presteskaper de to siste årene. I 2009 er antall ABV- grupper øket fra 15 – 17 grupper. Alle prester som tilsettes i stillinger i Borg får tilbud om deltagelse i Arbeidsveiledning. Det legges også til rette for individuell veiledning etter behov.

2.11.5 62+ ordningen

15 prester har gjennomført ordning med redusert arbeidstid. Arbeidsreduksjonen har blitt tatt ut på følgende måte:

Kommentar/analyse:

To prester som var med i prosjektet fra 2007 har gått av med pensjon i 2008. Det er holdt to samlinger for deltagere i prosjektet. I møtene fremkommer at seniorprestene er meget godt tilfredse med ordningen. Det er derimot utfordringer knyttet til vikarprest dekning, planlegging og tilrettelegging av vikarprest tjenesten. Borg har i 2008 hatt fire proster i prosjektet. Det er en utfordring for ledelsen av prestatjenesten i prostiet når prostene går regelmessig ut og inn i denne funksjonen. Ordningen medfører en tettere oppfølging av seniorer, vikarer og menigheter og mer administrativ tilrettelegging enn antatt.

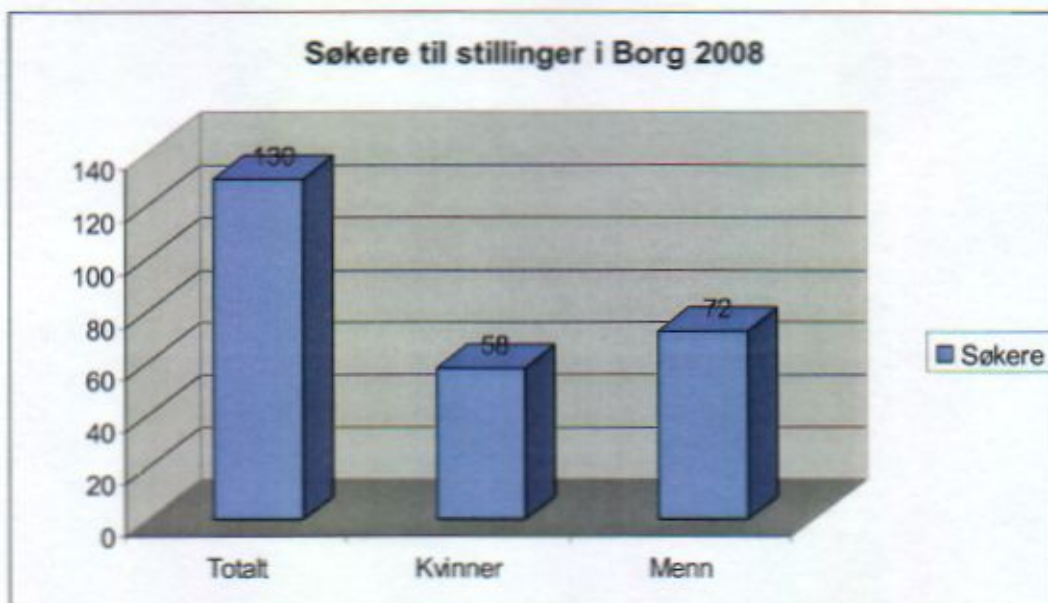
2.12 Motivere og tilrettelegge for flere kvinner til tjeneste som menighetsprester og i lederstillinger i kirken

2.12.1 Samling for kvinnelige prester i Borg

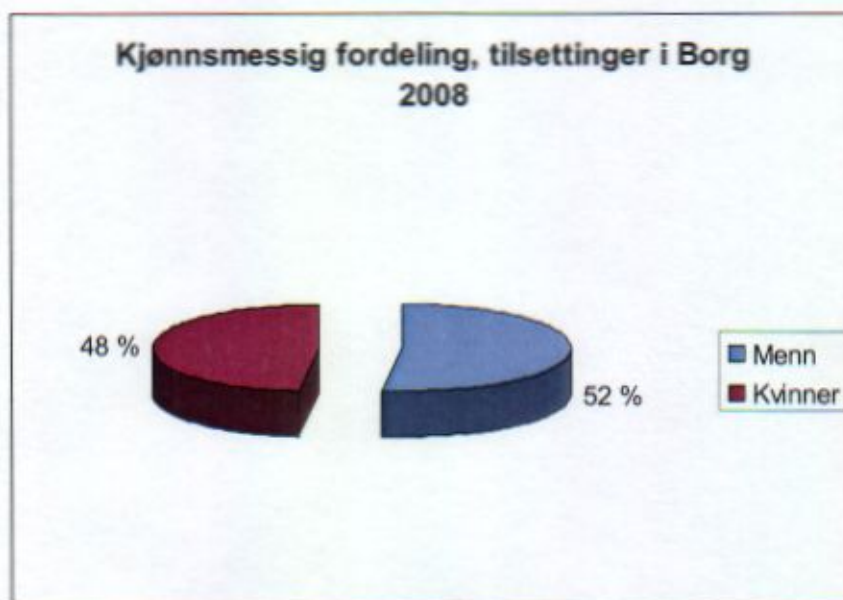
Biskopen arrangerte samling for kvinnelige prester i Borg i Moss 5.november. Det var 24 deltakere. Tiltaket er relasjonsbyggende og løfter fram perspektiver som er særlig relevante for kvinner i prestatjeneste

2.12.2 Kvinnelige søkere til stillinger i Borg

Fordelingen mellom mannlige og kvinnelige søkere til stillinger i Borg har vært følgende:

Det har vært 25 tilsetninger i 2008. Til disse stillingene ble det tilsatt 12 kvinner og 13 menn.

Kommentar/analyse:

Den kjønnsmessige balansen i Borg må kunne sies å være tilfredsstillende, Både i forhold til antall søkere og når det gjelder tilsetninger.

2.13 Styrke ledelsen av prestetjenesten, samordningen mellom prestene og kirkens valgte organer og samvirket mellom prestene og andre kirkelig tilsatte

2.13.1 Prostivise ledersamlinger

I januar og februar 2008 inviterte biskop og bispedømmeråd til prostivise ledersamlinger. Deltakere var kirkeverger, fellesrådsledere, menighetsrådsledere, prester i fellesråd og menighetsråd og proster. Hensikten var å medvirke til å ta i bruk de muligheter som ligger i prostiet når det gjelder ressursfordeling og samordning. Det er et stort potensiale i å utvikle disse fora på regionalt nivå i bispedømmet, også sett i forhold til det kirkelig reformarbeid. Prostene har ansvar for å følge opp dette i samarbeid med kirkevergene.

2.13.2 Prosten som leder og prostemøtene

Biskop og bispedømmeråd utarbeider årlig tildelingsbrev til prosten. Det er et styringsdokument hvor biskop og bispedømmeråd fremholder strategier og målsettinger for året, og hvor det gis rammer for prostens økonomiske disposisjoner. Biskopen har årlig medarbeidersamtale med prostene.

Biskopen møter prostene månedlig i prostemøter. Dette gir mulighet for jevnlig kontakt. Prostemøtets målsetning er.

1. Utvikling av prosten som leder
2. Drøfting av ulike faglige tema
3. Nødvendig informasjon fra biskop og bispedømmeråd

Prostene deltar i Bispemøtets og departementets "Utviklingsprogram for proster".

Biskop og bispedømmeråd inviteres årlig til "Borg arbeidsgiverforum". Det ble arrangert i mai 2008 med tema "Ledere som kulturbyggere". I forbindelse med bispedømmerådets forberedelser til Kirkemøtet inviteres prostene til det forberedende møtet med gjennomgang av kirkemøtesakene.

2.13.3 Fagdag for kirkemusikere og prester

I april ble det avholdt fagdag for kirkemusikere og prester i Fredrikstad. Det var foredrag ved biskopen og ved Ingemar Thorin. Ca.100 deltok på denne samlingen.

16.oktober var det fagdag for kirkemusikere i Fredrikstad med ca.30 deltakere.

2.14 Sikre gode arbeidsvilkår for prestene

2.14.1 Personalfaglig planarbeid, IA og HMS - arbeid

Til grunn for utøvelsen av personalomsorg og for å sikre gode arbeidsvilkår, ligger de personalpolitiske planene vedtatt av bispedømmerådet

- Seniorpolitisk plan og boligpolitisk plan er tidligere vedtatt i bispedømmerådet
- Plan for rekruttering til prestetjeneste, vedtatt juni 2008
- Lønnpolitisk plan, vedtatt september 2008
- Kompetansutviklingsplanen ble revidert desember 2008
- Lokal beredskapsplan for seksuelle overgrep, vedtatt desember 2008

Bispedømmet er IA-bedrift, og det er et godt samarbeid med bispedømmets eksterne IA-konsulent. Samarbeidet med IA-kontakt har vist seg fruktbart og til fordel for både arbeidsgiver og ansatt. Prost, administrasjon og NAV har samarbeidet om konkrete saker. Siste år har bruken av Tidsubestemt lønnstilskudd og Tilretteleggingstilskudd gitt nye muligheter. Administrasjonen har også deltatt på kurs arrangert av NAV om den nye sykemeldingsordningen.

HMS, samarbeidsavtaler med kirkelige fellesråd

Bispedømmet har arbeidet over flere år for å få til avtale med alle fellesråd. Av 38 fellesråd har 10 fellesråd ennå ikke underskrevet avtale. Det arbeides med å fullføre dette arbeidet. Bispedømmerådet ser at inngåelse av disse avtalene er svært viktig for samarbeidet på lokalt nivå og for å legge til rette for gode arbeids- og samarbeidsvilkår for alle ansatte i kirken.

Livsfasetilpasset arbeid

Borg biskop og bispedømmeråd legger til rette for prester som i slutten av sin yrkesaktive karriere ønsker å gå over fra en ledende stilling (sokneprest og prost) til menighetspresttjeneste. I 2008 gikk to prester av som sokneprester og over i prostipreststillinger. Disse prestene har oppsigelsesvern, men stillingen er ikke opprettet som faste stillinger i bispedømmet. Denne muligheten gir eldre prester andre arbeidsforhold, og det er registrert nedgang i sykefravær blant disse sammenliknet med tiden de var sokneprester. Bispedømmet har tidligere hatt stort sykefravær blant eldre prester som også kan tilskrives stor arbeidsbelastning over tid i sokn med stor befolkning. RAMU har observert at den tendensen nå synes å forekomme også i gruppen sokneprester i aldersgruppen 40 – 61 år.

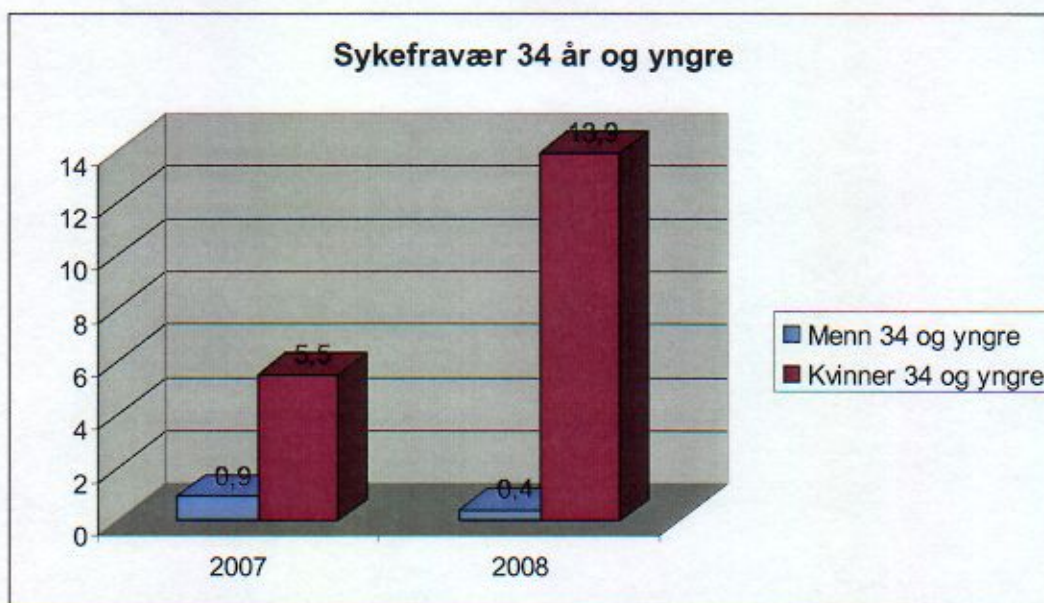
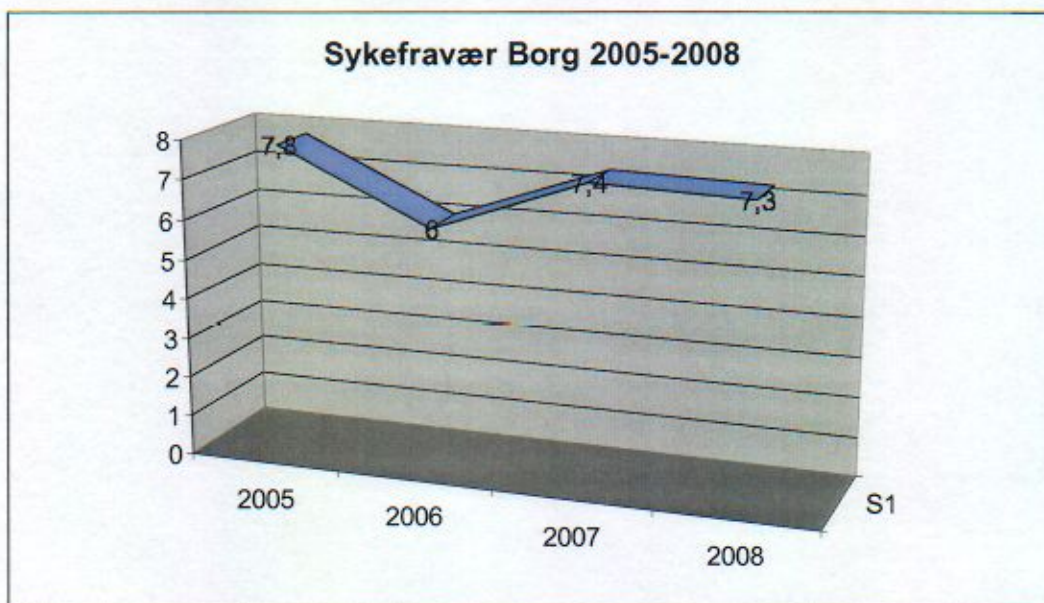
Verneombudstjenesten og RAMU

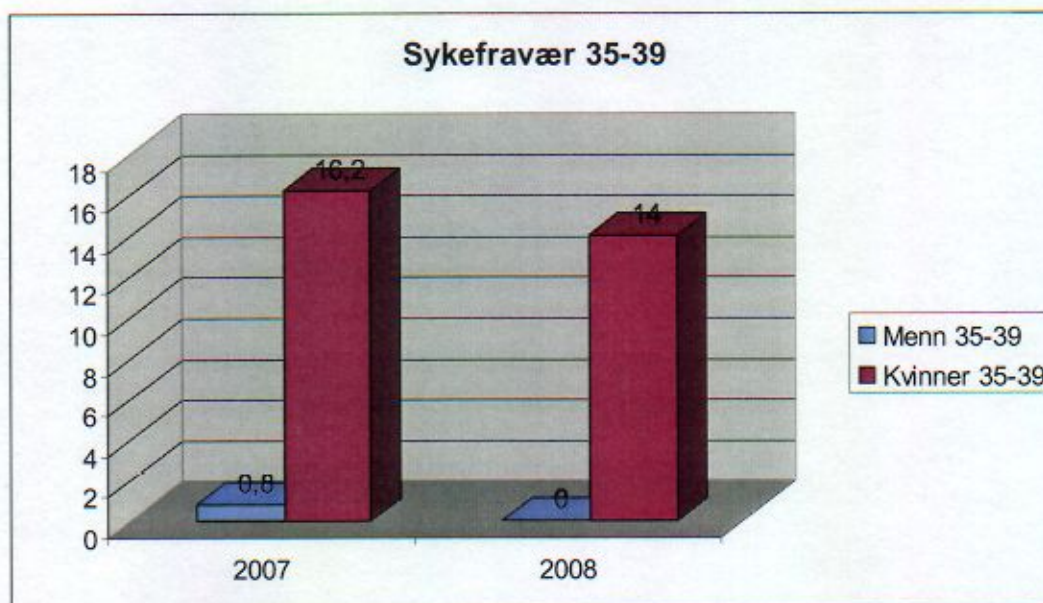
Bispedømmet er organisert i 8 verneområder. Det er en aktiv verneombudstjeneste i Borg. Alle verneombudene fyller krav til kompetanse. Regionalt hovedverneombud avholder to møter med verneombudene i året.

Det er holdt 3 møter i Regionalt arbeidsmiljøutvalg dette året. Sykefraværet er spesielt blitt fokusert. Det vises for øvrig til egen rapport fra RAMU.

2.14.2 Sykefravær

Det prosentvise sykefraværet i Borg i perioden 2005-2008 har vært følgende:

Kommentar/analyse: Gjennomsnittlig sykefravær i 2008 og foregående år ligger på omtrent samme nivå.

Tettere oppfølging av sykemeldte skjer i hht lovendring 1. mars 2007.

Mens sykefraværet har gått ned i gruppen 62 år og eldre viser tendensen særlig høyt sykefravær i gruppen yngre kvinner. Det skyldes sykmeldinger bl.a. i forbindelse med svangerskap.

Øvrige tendenser verd å merke seg er sykmeldinger blant menn i alderen 40-61 år. Det foreligger bl.a. opplysninger om at stort arbeidspress over lang tid har ført til langtids sykemelding.

Prosten har et særlig ansvar for oppfølging av sykmeldte og det er avsatt tid til innføring i rutiner ved oppfølging av sykmeldte og de muligheter som ligger i Borg som IA – bedrift. Det er en målsetting at sykefraværet reduseres.

2.14.3 Tjenesteboliger

Arbeidsgiver foretar en befaringsreise av tjenestebolig sammen med presteforeningens boligombud i forbindelse med skifte av prest i stilling. Rapporten fra boligombudet danner grunnlag for pålegg til huseier om utbedringer.

Ordningen for boligrefusjon til kommunene gir positive resultater med hensyn til forbedring av boligstandard. Ved innvilget bofritak velger kommuner nå i større grad å selge gamle boliger med lav standard og stort vedlikeholdsbehov. Den positive tendensen stagnerer med vedtaket i Opplysningsvesenets fond om midlertidig stans i utlån til boligformål. Det skapte problemer for enkelte fellestråd i forhandlinger om anskaffelser av ny prestebolig.

3. AVSLUTNING

Borg bispedømme har lagt bak seg et innholdsrikt og godt arbeidsår. Engasjerte medarbeidere og motiverte frivillige bidrar til stadig utvikling og vekst både lokalt og regionalt. I en tid med mange utfordringer, men også særdeles mange muligheter, er det viktig å ta med erfaringer fra tidligere år for å nyttiggjøre seg disse i fremtidig arbeid.

Arbeidsåret 2008 viser at situasjonen i bispedømmet er god og at de ressursene som finnes brukes på en tjenelig måte. Utfordringen fremover blir å utføre arbeidet med kirkens store reformer, samtidig som man må være særlig bevisst at de arbeidsfeltene som ligger på siden av disse store satsningene, verken blir borte eller nedprioritert. Det blir viktig å kunne se etter de naturlige og gode berøringspunktene mellom de forskjellige arbeidsfeltene. Vi arbeider ikke i eller for en fragmentert kirke, men for en helhetlig kirke som skal være åpen og tilgjengelig for alle, en demokratisk, diakonal og misjonerende folkekirke, med et levende gudstjenesteliv der troen kan fødes og vokse blant barn, ungdom og voksne.

Med de satsningsområdene som Borg biskop og bispedømmeråd har valgt for perioden 2007-2009: Gudstjeneste, barn og unge, diakoni, medarbeiderskap går vi inn i et nytt arbeidsår med glede over det som har vært og med forventning til arbeidet fremover.

Helga Haugland Byfuglien
Biskop

Nina Lind
Leder av
bispedømmerådet

Per Johan Bjerkeli
Stiftsdirektør